

ส่วนที่ 3

ประเด็นท้าทายและการดำเนินการในระยะต่อไป

การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศในช่วงที่ผ่านมามีความก้าวหน้าเป็นลำดับแต่ยังคงไม่บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศอย่างสมบูรณ์และเป็นรูปธรรมภายในปี 2565 เนื่องจากยังประสบปัญหา อุปสรรค และความท้าทายในการดำเนินการในประเด็นต่าง ๆ โดยมีประเด็นประเด็นท้าทายต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ และประเด็นท้าทายจากการรายงานถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ กิจกรรม หรือมาตรการต่าง ๆ ในการบรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศจากระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENS CR) ดังนี้

ประเด็นท้าทายต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายหรืออาจก่อให้เกิดความล่าช้าในการปฏิรูปประเทศ ของเป้าหมายการปฏิรูปประเทศทั้ง 3 ประการ มีดังนี้

ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคี
ปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่าง
การพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ มีประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ โดยแบ่งตามแผนการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (1) **ด้านการเมือง** ได้แก่ การไม่ยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างกันของประชาชนในกลุ่มต่าง ๆ และการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาธิปไตย ซึ่งส่งผลต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ค่านิยมและทัศนคติต่อประชาธิปไตย ที่ถูกต้องและสร้างสรรค์ รวมทั้งการสร้างพื้นฐานของประชาธิปไตยและความสามัคคีปรองดองให้ประเทศสงบและเข้มแข็งต่อไป (2) **ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน** ได้แก่ ทัศนคติของบุคลากรในการทำงานร่วมกัน และโครงสร้างองค์กรของภาครัฐ ส่งผลต่อการเชื่อมโยงและบูรณาการงานระหว่างหน่วยงานเพื่อมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาตามเป้าหมายของประเทศอย่างยั่งยืน (3) **ด้านสังคม** ได้แก่ ความรู้พื้นฐานทักษะอาชีพ ด้านการเงิน และการวางแผนครอบครัวก่อให้เกิดความเสี่ยงในการดำเนินชีวิตของประชาชนขาดความยั่งยืนและสมดุลในการพัฒนา รวมทั้งภาคเอกชนดำเนินธุรกิจโดยตั้งเป้าหมายกำไรเป็นสำคัญส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน (4) **ด้านพลังงาน** ได้แก่ ความเชื่อมั่น

ของประชาชนต่อการป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตจากการดำเนินกิจการด้านพลังงาน และ (5) **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ได้แก่ การขาดสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากร ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ขาดความเชื่อมั่นจากภาครัฐ และเสียโอกาสจากการพัฒนาของแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติในพื้นที่

สังคมมีความสุข เป็นธรรม และมีโอกาส
อันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ มีประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ โดยแบ่งตามแผนการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (1) **ด้านกฎหมาย** ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐขาดความเข้าใจและยังไม่ให้ความสำคัญในการปฏิบัติใช้กลไกการออกกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งกลไกการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว ส่งผลให้ยังคงมีกฎหมายที่ล้าสมัย เป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิตหรือประกอบธุรกิจ รวมทั้งไม่ช่วยสนับสนุนการขจัดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม (2) **ด้านกระบวนการยุติธรรม** ได้แก่ ความชัดเจนของระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรม (3) **ด้านเศรษฐกิจ**

ส่วนที่ 3

ประเด็นท้าทายและการดำเนินการในระยะต่อไป

ได้แก่ การขาดเป้าหมายและการจัดสรรสวัสดิการของภาครัฐอย่างเป็นระบบแก่ประชาชนที่จำเป็นหรือเดือดร้อน และการขาดระบบประสานจัดการภาคเอกชนในการลดความเหลื่อมล้ำ ส่งผลให้ประชาชนที่จำเป็นหรือเดือดร้อนบางกลุ่มอาจไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างทั่วถึง และเป็นธรรม (4) *ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* ได้แก่ การกระจายทรัพยากรที่ดินให้ทั่วถึงอย่างเท่าเทียมกัน (5) *ด้านการศึกษา* ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน การมีส่วนร่วมขององค์กรเอกชน ภาคประชาสังคมที่มีศักยภาพ รวมถึง พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ในการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียนเพื่อเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการศึกษาตลอดช่วงชีวิตต่อไปในอนาคต (6) *ด้านสาธารณสุข* ได้แก่ การเข้าถึงระบบหลักประกันสุขภาพของประชาชนทุกกลุ่ม (7) *ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ* ได้แก่ ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการให้ข้อเท็จจริงและเสรีภาพในการสื่อสารจากภาครัฐ และระดับความรู้เท่าทันสื่อของประชาชน โดยเฉพาะการประเมินข้อมูลข่าวสาร ส่งผลให้ประชาชนบางส่วนอาจตกเป็นเหยื่อของข่าวลวงและส่งผลกระทบต่อความสงบสุขในสังคม และ (8) *ด้านสังคม* ได้แก่ สภาพความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตที่ต้องแข่งขันดิ้นรนในท้องถิ่นต่าง ๆ ส่งผลให้ประชาชนขาดความเสียสละและความสามัคคีปรองดอง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการสร้างชุมชนที่เข้มแข็งและสงบสุข

ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีประเด็นท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ โดยแบ่งตามแผนการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (1) *ด้านสาธารณสุข* ได้แก่ การขาดความรู้พื้นฐานใน

การดูแลสุขภาพตนเอง ส่งผลต่อระดับสุขภาวะและการป้องกันโรคต่าง ๆ ของประชาชน รวมทั้งส่งผลการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ป่วยที่ต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล และภาระของบุคลากรทางการแพทย์ในระดับพื้นที่ (2) *ด้านการศึกษา* ได้แก่ มาตรฐานการเลี้ยงดูและบ่มเพาะเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน ส่งผลต่อการเป็นประชากรที่ดี ที่มีคุณภาพและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศในระยะยาว (3) *ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน* ได้แก่ ความต่อเนื่องของนโยบายและทัศนคติของบุคลากรภาครัฐในการปฏิบัติราชการเพื่อตอบโจทย์ชีวิตประชาชน รวมทั้งความพร้อมในการเป็นภาครัฐดิจิทัลและการเชื่อมโยงบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน ส่งผลต่อการให้บริการของภาครัฐที่อาจล่าช้า เป็นอุปสรรค และไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนหรือส่งเสริมให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี (4) *ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ* ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการดำเนินงานของภาครัฐและการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ (5) *ด้านพลังงาน* ได้แก่ ภาคการผลิตโดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมมุ่งเน้นผลประโยชน์มากกว่าการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีใหม่ ส่งผลต่อการใช้พลังงานในภาคอุตสาหกรรมและการพัฒนาเทคโนโลยียานยนต์ไฟฟ้าในประเทศไทย (6) *ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* ได้แก่ กฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการปัญหามลพิษ ส่งผลต่อการสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้ประกอบการในการจัดการและส่งเสริมคุณภาพของสิ่งแวดล้อม และ (7) *ด้านการเมือง* ได้แก่ ความเชื่อมั่นต่อกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลการดำเนินการของรัฐ ส่งผลกระทบต่อการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ส่วนที่ 3

ประเด็นท้าทายและการดำเนินการในระยะต่อไป

และประเด็นความท้าทายดังกล่าวข้างต้น ส่งผลต่อความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศในภาพรวม จึงจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขให้ได้อย่างดี หรือปรับเปลี่ยนกลไกและกระบวนการ กฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยต้องกำหนดเป็นเรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่มีนัยสำคัญ รวมทั้งกำหนดการวัดผลความสำเร็จที่ชัดเจน เพื่อชี้เป้าหมายในการดำเนินการปฏิรูปประเทศและเพื่อให้สามารถแสดงผลสัมฤทธิ์ต่อสาธารณะได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งเพื่อสร้างการรับรู้และก่อให้เกิดแรงผลักดันร่วมกันจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศต่อไป

นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐได้รายงานผลการดำเนินการโครงการหรือกิจกรรม ณ ถึงสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (เดือนกันยายน 2562) ผ่านระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ โดยได้กำหนดให้รายงานให้แล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคม 2562 ปรากฏมีการรายงานรวมทั้งสิ้น 24,871 รายการ โดยเป็นการรายงานที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศจำนวน 8,829 รายการ ประกอบกับหน่วยงานผู้รับผิดชอบตามแผนการปฏิรูปประเทศ จำนวน 6 กระทรวง และ 8 หน่วยงานในระดับกรม ได้แจ้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการต่อคณะกรรมการปฏิรูปประเทศเพื่อพิจารณาตามขั้นตอนของมาตรา 26 และ 27 ของพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 ซึ่งมีสรุปผลปัญหา อุปสรรค และความท้าทายในการดำเนินการเป็นประเด็นดังนี้

(1) ประเด็นการถ่ายทอดแผนไปสู่การปฏิบัติ อาทิ ความชัดเจนของเป้าหมายในระดับแผนการปฏิรูปประเทศ ค่าเป้าหมาย และการวัดผลสัมฤทธิ์

ในการดำเนินการ การปรับปรุงตัวชี้วัดในระดับกิจกรรม รวมทั้งการระบุนักปฏิบัติงานผู้รับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถจัดสรรทรัพยากรเพื่อดำเนินการตามลำดับความสำคัญ และถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติร่วมกันได้อย่างเป็นรูปธรรม

(2) ประเด็นความพร้อมของหน่วยงาน อาทิ ความรู้ความเข้าใจและความชำนาญในเรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ได้รับมอบหมายของบุคลากรในหน่วยงาน ความชัดเจนของภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความซ้ำซ้อนในการดำเนินการระหว่างหน่วยงาน ตลอดจนการมอบหมายหน่วยงานในสังกัดเป็นผู้ดำเนินการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายของกิจกรรมตามแผนการปฏิรูปประเทศ

(3) ประเด็นระยะเวลาในการดำเนินการ เนื่องจากช่วงเวลาการประกาศใช้แผนการปฏิรูปประเทศเกิดขึ้นภายหลังการทำแผนปฏิบัติราชการและการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของหน่วยงานต่าง ๆ ประกอบกับความต่อเนื่องเชิงนโยบายในการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศ จึงส่งผลให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบบางส่วนอาจไม่สามารถปรับแผนปฏิบัติราชการหรือปัจจัยทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อดำเนินกิจกรรมที่ระบุตามแผนการปฏิรูปประเทศได้ทัน และก่อให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศได้

(4) ประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากกิจกรรมปฏิรูปประเทศบางส่วนต้องการความร่วมมือจากภาคีการพัฒนาทั้งหมด โดยเฉพาะในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความรับผิดชอบ และการดำเนินชีวิต อาทิ ด้านการเมือง ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ จึงต้องสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกิจกรรมตามแผนการปฏิรูปประเทศ

การดำเนินการในระยะต่อไป

พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 มาตรา 6 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อให้การปฏิรูปประเทศบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ รวมทั้งให้เป็นหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีที่จะกำกับดูแลและสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศในช่วงที่ผ่านมาปรากฏปัญหา อุปสรรค และความท้าทายต่าง ๆ ประกอบกับปัจจุบันแผนการปฏิรูปประเทศอยู่ระหว่างขั้นตอนการปรับปรุงตามมาตรา 13 ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นควรให้ความสำคัญกับประเด็นการดำเนินการในระยะต่อไป ดังนี้

1. การปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ เนื่องจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องการความชัดเจนของเป้าหมายในระดับแผนการปฏิรูป ค่าเป้าหมาย และการวัดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการ รวมทั้งหน่วยงานของภาครัฐต้องจัดสรรทรัพยากรเพื่อดำเนินการตามลำดับความสำคัญของเรื่องและประเด็นปฏิรูปต่าง ๆ ดังนั้น คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ และสำนักงานฯ ในฐานะสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ จะดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดของกฎหมาย โดยดำเนินการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ความเห็นของสมาชิกวุฒิสภา หน่วยงานผู้รับผิดชอบตามแผน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย (1) การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับแผน ที่สะท้อนเป้าหมายการปฏิรูปประเทศและสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม (2) การปรับตัดกิจกรรมที่เข้าข่ายเป็นภารกิจปกติ และกิจกรรมที่มีความทับซ้อนกันระหว่างด้าน รวมทั้งคัดเลือกเฉพาะกิจกรรมปฏิรูปที่ตอบสนองต่อประเด็นความท้าทายและสามารถส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญเท่านั้น (3) การทบทวนกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ โดยพิจารณาคัดเลือกเฉพาะกฎหมายที่มีความสำคัญ และพิจารณาความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล รวมทั้งพิจารณา

จัดลำดับความสำคัญของการเสนอกฎหมายดังกล่าว ให้ชัดเจน และ (4) การทบทวนข้อเสนอให้จัดตั้งหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้สอดคล้องกับตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2562 โดยให้พิจารณาความสำคัญของหน่วยงานที่จะเสนอจัดตั้ง รวมถึงบทบาท และภารกิจของหน่วยงานที่มีอยู่เดิม เพื่อไม่เกิดความซ้ำซ้อน ในด้านภารกิจและงบประมาณ

2. การขับเคลื่อนกิจกรรมการปฏิรูปประเทศที่มีนัยสำคัญ (Big Rock) เนื่องจากแผนการปฏิรูปประเทศในปัจจุบันมีจำนวนเรื่องและประเด็นปฏิรูป และกิจกรรมภายใต้เป็นจำนวนมากถึง 173 เรื่องและประเด็นปฏิรูป และ 1,229 กิจกรรม ขณะที่กำหนดระยะเวลาให้บรรลุผลอันพึงประสงค์ภายในห้าปี หรือในช่วงปี 2565 ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดและขับเคลื่อนกิจกรรม Big Rock ที่มุ่งเน้นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขประเด็นปัญหาและอุปสรรคเร่งด่วน รวมทั้งจัดการกับความท้าทายที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน และให้รากฐานการพัฒนามีความมั่นคง เหมาะสม และสมควรกับบริบทประเทศ พร้อมขับเคลื่อนประเทศให้บรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ตามยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งนี้ กิจกรรม Big Rock บางกิจกรรมอาจต้องมีการปรับปรุง กฎระเบียบ เปลี่ยนแปลงโครงสร้างการดำเนินงาน

ส่วนที่ 3

ประเด็นท้าทายและการดำเนินการในระยะต่อไป

ขององค์กร หรือปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงาน ซึ่งส่งผลกระทบในด้านต่าง ๆ ต่อหน่วยงานผู้รับผิดชอบ ตามแผนการปฏิรูปประเทศ ดังนั้น คณะกรรมการ ปฏิรูปประเทศ ฝ่ายบริหาร และหน่วยงานผู้รับผิดชอบ ตามแผนดังกล่าว ต้องร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินการ ตามแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งให้ความสำคัญ กับการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานผู้รับผิดชอบ ตามแผน อาทิ การสร้างการรับรู้และการยอมรับของ หน่วยงานถึงเป้าหมายของการปฏิรูป การจัดสรร ทรัพยากรบุคลากร งบประมาณ และระยะเวลา ในการดำเนินการปฏิรูปให้เพียงพอ และการพิจารณา กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปในภาพรวม

3. การสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ของภาคีการพัฒนา การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ นอกจากมุ่งเน้นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง กระบวนการ ดำเนินการ หรือโครงสร้างองค์กรของหน่วยงานภาครัฐ แล้ว ยังมีเรื่องและประเด็นการปฏิรูปประเทศภายใต้

แผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านการเมือง ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ ซึ่งต้องการ ความร่วมมือจากภาคีการพัฒนาทั้งหมด เช่น

(1) **ภาคเอกชน** ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สร้างและสนับสนุนกิจกรรม แก่ชุมชนและรับผิดชอบต่อสังคม (2) **ภาคประชาสังคม** ในการรับผิชอบหน้าที่ของพลเมือง เคารพสิทธิและ ความคิดเห็นที่แตกต่าง มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งการอนุรักษ์รักษาสถาบันทรัพยากรและ สมดุลของระบบนิเวศ (3) **ภาคสถาบันวิชาการ** ในการให้ ความรู้แก่นักศึกษา วิจัยและพัฒนาการปรับเปลี่ยน กลไก หรือกฎระเบียบที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินการ และ (4) **ภาคสื่อมวลชน** ในการเผยแพร่เป้าหมายและ เหตุผลความจำเป็นในการปฏิรูปประเทศ รวมทั้ง แนวทางการดำเนินการและข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ แก่สาธารณชน